

SVENSTRUP RUNESTEN

9550 Mariager

Svenstrup-stenen

1: Runeteksten på forsiden af Svenstrup-stenen set fra syd.

2: Nærbillede af runeteksten på toppen af Svenstrup-stenen.

3: Udsigt mod nordvest over Kjellerup Sø fra Svenstrup-runestenen.

Administration

Ejerforhold	Privatejet
Oprettet	2001
Sidste rettelse	01-2011
Tilsyn og beskadigelser	Kulturarvsstyrelsen - KUAS
Pleje, skiltning og 100 m.-zone	Mariagerfjord Kommune
FREDNINGSNR.	1813-172
STEDNR.	140711-150

Find Fortidsmindet med GPS

GPS	Breddegrad 56.599139
Længdegrad 9.997945	
UTM-system	E 561272 N 6273211

Beskrivelse

Svenstrup-runestenen ved Kjellerupgård

Trekantområdet Mariager - Randers - Viborg er rig på runesten fra vikingetiden. Kun ganske få står dog på deres oprindelige plads ved de gamle gravhøje eller ud til veje eller overgangssteder, hvor runestenenes tekst kunne påminde den forbigående. Langt de fleste runesten blev ved overgangen til kristendommen i løbet af vikingetiden overført til kirkerne - måske i et forsøg på at kristne de gamle hedenske grave eller måske for mere direkte at få bugt med den gamle hedenske tro, som det arkæologiske fundmateriale fra perioden tydeligt viser, også havde tilhængere langt ind i kristen tid.

Svenstrup-stenen står opsat langs indkørslen til gården lige ud til offentlig vej.

Den flotte runesten i indkørslen til Kjellerupgård ved Kjellerup Sø er ingen undtagelse. Dens forrige plads var ved en i senmiddelalderen nedrevet kirke på bakketoppen ca. 200 m. syd for gården, som der ikke længere ses synlige spor af i dag.

Runeteksten på forsiden af Svenstrup-stenen set fra syd.

Den lidt over 1,5 m. store runesten er i lysegrå og let rødlig granit, og på den plane flade mod vejen ses en indskrift i et bånd langs stenens kant og i et lodret bånd lidt til højre for midten af stenen. Runeskriften er i det såkaldte yngre futhark-alfabet med kun 16 tegn, som kompliceres af, at de enkelte tegn i alfabetet kan have flere forskellige betydninger.

Nærbillede af runeteksten på toppen af Svenstrup-stenen.

Direkte oversat til det latinske alfabet lyder teksten:

"thurkutr : risthi : stin : thansi : iftir : asuith : fathur : sin : han uai : fan : arskab : mith : ilta : sunum"

På nudansk siger den:

"Thorgot (mand) eller Thorgund (kvinde) rejste denne sten efter sin fader Asved. Til ve (sorg) fandt han arskab (dvs. han mødte svig) sammen med ldes sønner".

Sprogstilen og skriften daterer runeteksten til vikingetiden mellem år 950 og 1025.

Udsigt mod nordvest over Kjellerup Sø fra Svenstrup-runestenen.

Omtalen af en svigefuld død er sjælden og findes kun på 2 af de omkring 200 runesten vi kender i Danmark.

Som på Svenstrup-stenen gengiver runeteksterne oftest slægtsrelationer enten direkte som minde eller hyldest over en afdød eller i forbindelse med bedrifter, erhverv, krig eller rejser. Det er også tidstypisk at runestenenes "afsender" næsten altid lader sit eget navn nævne på stenen. Udover at understrege et evt. slægtskab opnås herved også en form for udødeliggørelse, på linie med den der gives personen som mindes i teksten.

4: Vikingetidens 16-tegns Futhark-runealfabet.

Runeteksten har sikkert oprindeligt været tydeliggjort ved opmaling af den indristede tekst, og hvor runestenen oprindeligt stod får vi nok aldrig at vide. Måske stod den ved en nu sløjfet gravhøj, men dens nuværende placering med den smukke udsigt over Kjellerup Sø er stadig stenen værdig.

Ved kirkerne i Sønder Vinge, Ålum, Langå, Øster Bjerregrav, Laurbjerg, Grensten, Vester Tørslev, Spentrup, Verring, Rimsø, Kolind, Øster Alling og Gylling i Østjylland kan du se andre flotte runesten fra den store brydningstid i vikingetiden.

Se fortællingen af Lisbeth Imer fra Nationalmuseet om de danske runesten herunder.

